ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ
ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ

0095 Ք. Երևան, Մարշալ Բաղրամյան 19, հեռ. (011) 513-429,

28.02.2024թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ՊԱՐՈՆ ԱԼԵՆ ՍԻՄՈՆՅԱՆԻՆ

Հարգելի՛ պարոն Սիմոնյան,

Ղեկավարվելով Սահմանադրության 109-րդ հոդվածի 1-ին մասով և «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» սահմանադրական օրենքի 67-րդ հոդվածի 1-ին մասով՝ Ազգային ժողովի քննարկմանն ենք ներկայացնում «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը, որի հիմնական զեկուցողը պատգամավոր Արփինե Դավոյանն է:

Ազգային ժողովի աշխատակարգի 25-րդ կետի համաձայն՝ կից ներկայացնում եմ առաջադրվող նախագիծը, դրա ընդունման հիմնավորումը, ինչպես նաև օրենսգրքում առաջարկվող լրացման վերաբերյալ տեղեկանքը:

Խնդրում եմ ներկայացված նախագիծը սահմանված կարգով դնել շրջանառության մեջ:

ՀԱՐԳԱՆՔՈՎ՝

ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ **ԱՐՓԻՆԵ ԴԱՎՈՅԱՆ**

ՆԱԽԱԳԻԾ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ»

Հոդված 1. 2021 թվականի հունիսի 30-ի Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքի 181-րդ հոդվածի 8-րդ մասում «անաչառ նախաքննություն» բառերից առաջ լրացնել «համակողմանի և» բառերը:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրը:

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

«Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» օրենքի նախագծի ընդունման

1. Ընթացիկ իրավիճակը և իրավական ակտի ընդունման անհրաժեշտությունը.

ՀՀ Սահմանադրության 176-րդ հոդվածի 1-ին մասի և 2-րդ մասի 2-րդ կետի համաձայն՝

«1. Դատախազությունը միասնական համակարգ է, որը ղեկավարում է գլխավոր դատախազը:

2. Դատախազությունն օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով՝

(…)

2) հսկողություն է իրականացնում մինչդատական քրեական վարույթի օրինականության նկատմամբ.

«Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքի 9-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝

«1. Գլխավոր դատախազը ղեկավարում և վերահսկում է դատախազության գործունեությունը և պատասխանատու է դատախազության բնականոն գործունեության ապահովման համար:»:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 483-րդ հոդվածի 17-րդ մասի (սույն մասով սահմանվում են 2023 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 2024 թվականի հունվարի 1-ը գործող քննչական ենթակայության կանոնները) 13-րդ կետի համաձայն՝ *բացառիկ դեպքերում գլխավոր դատախազն իրավասու է իր որոշմամբ նախաքննության մեկ մարմնի քննիչի կողմից իրականացվող քրեական վարույթով նախաքննությունը շարունակելը հանձնարարելու նախաքննության մեկ այլ մարմնի, եթե դա, որպես վերջին միջոց, անհրաժեշտ է* ***պարտադիր, համակողմանի և անաչառ*** [ընդգծումը մերն է] *նախաքննության կատարումն ապահովելու համար:*

2024 թվականի հունվարի 1-ից ուժի մեջ մտնող՝ քննչական ենթակայության կանոնները սահմանող՝ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 181-րդ հոդվածի 8-րդ մասի համաձայն՝ *բացառիկ դեպքերում գլխավոր դատախազն իրավասու է իր*

որոշմամբ նախաքննության մեկ մարմնի քննիչի կողմից իրականացվող քրեական վարույթով նախաքննությունը շարունակելը հանձնարարելու նախաքննության մեկ այլ մարմնի, եթե դա, որպես վերջին միջոց, անհրաժեշտ է ***անաչառ*** [ընդգծումը մերն է] *նախաքննության կատարումն ապահովելու համար:*

Ինչպես բխում է վերոշարադրյալ կարգավորումներից, 2024 թվականի հունվարի 1-ից ՀՀ գլխավոր դատախազի բացառիկ իրավասությունը՝ նախաքննության մեկ մարմնի քննիչի կողմից իրականացվող քրեական վարույթով նախաքննությունը շարունակելը նախաքննության մեկ այլ մարմնի հանձնարարելու վերաբերյալ, սահմանափակվելու է **բացառապես իրականացվող նախաքննության** **<u>անաչառությունն</u> ապահովելու նպատակով:** Մինչդեռ, իրավակիրառ պարկտիկայի ուսումնասիրությունը վկայում է, որ շատ ավելի հաճախ ՀՀ գլխավոր դատախազի՝ վերոշարադրյալ բացառիկ լիազորության իրականացման հիմք է հանդիսանում **ոչ թե քննության անաչառությունը, այլ քննության <u>համակողմանիությունն</u>** ապահովելու հրամայականը: Դիցուք, կոռուպցիոն հանցանքների վարույթներով հնարավոր են դեպքեր, երբ տևական ժամանակ քննված քրեական վարույթով բացահայտվի կոռուպցիոն հանցանք, ապա ՀՀ գլխավոր դատախազը, որպես քննության **համակողմանիությունն ապահովելու** վերջին միջոց, դրա նախաքննության կատարումը կարող է հանձնարարել այդ քրեական վարույթով ի սկզբանե նախաքննություն իրականացրած քննչական մարմնին: Այլ խոսքով, քրեական վարույթի ընթացքում կարող են ի հայտ գալ այնպիսի հանգամանքներ, որոնք ողջամիտ կասկածներ կարող են առաջացնել տվյալ նախաքննական մարմնի կողմից համակողմանի նախաքննություն կատարելու վերաբերյալ, որպիսի պայմաններում, ՀՀ գլխավոր դատախազը, ըստ էության հանդիսանալով մինչդատական վարույթի օրինականության համար պատասխանատվություն կրող բարձրագույն պաշտոնատար անձը, պետք է օժտված լինի բավարար գործիքակազմով՝ քննության օրինականության անհրաժեշտ բաղադրիչ հանդիսացող համակողմանիությունն ապահովելու համար:

Ընդ որում, հարկ է արձանագրել, որ եթե ՀՀ գլխավոր դատախազի համապատասխան լիազորությունը սահմանող՝ ՀՀ քրեական դատավարության նախկին օրենսգրքի 190-րդ հոդվածի 6-րդ մասը **չէր նախատեսում ՀՀ գլխավոր դատախազի կողմից համապատասխան որոշման կայացում,** ապա ՀՀ քրեական դատավարության գործող օրենսգրքի 181-րդ հոդվածը նախատեսում է **ՀՀ գլխավոր դատախազի կողմից համապատասխան որոշման կայացում,** որը ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 9-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ պետք է լինի օրինական և հիմնավոր:

2. Առաջարկվող կարգավորման բնույթը.

Նախագծով առաջարկվում է ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 181-րդ հոդվածի 8-րդ մասում կատարել լրացում՝ ՀՀ գլխավոր դատախազին հնարավորություն ընձեռելով նախաքննության մեկ մարմնի քննիչի կողմից իրականացվող քրեական վարույթով նախաքննությունը շարունակելը նախաքննության մեկ այլ մարմնի հանձնարարել ոչ միայն իրականացվող նախաքննության անաչառությունն ապահովելու, այլ նաև քննության համակողմանիությունն ապահովելու նպատակով:

3. Ակնկալվող արդյունքը.

Նախագծի ընդունման արդյունքում ՀՀ գլխավոր դատախազի համար կապահովվի անհրաժեշտ գործիքակազմ քննության համակողմանիությունը և անաչառությունն ապահովելու համար:

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ» ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

Ընդունված է 2021 թվականի հունիսի 30-ին

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ

Հոդված 181. Քննչական ենթակայությունը

1. Նախաքննությունը Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի հավելված N 1-ով նախատեսված կոռուպցիոն հանցանքների վերաբերյալ վարույթներով կատարում են հակակոռուպցիոն կոմիտեի քննիչները:

2. Նախաքննությունը Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի այլ հոդվածներով նախատեսված հանցանքների վերաբերյալ վարույթներով կատարում են քննչական կոմիտեի քննիչները:

3. Նախաքննությունը հակակոռուպցիոն կոմիտեում ծառայություն իրականացնող անձանց վերագրվող հանցանքների կամ նրանց պաշտոնեական դիրքի կապակցությամբ հանցակցությամբ կատարված հանցանքների վերաբերյալ վարույթներով կատարում են քննչական կոմիտեի քննիչները:

4. Նախաքննությունը քննչական կոմիտեում ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձանց վերագրվող հանցանքների կամ նրանց պաշտոնեական դիրքի

կապակցությամբ հանցակցությամբ կատարված հանցանքների վերաբերյալ վարույթներով կատարում են հակակոռուպցիոն կոմիտեի քննիչները:

5. Այն դեպքում, երբ մեկից ավելի հանցանքների կապակցությամբ նախաձեռնված վարույթով հանցանքներից առնվազն մեկը նախատեսված է սույն հոդվածի 1-ին մասով, նախաքննությունը կատարում են հակակոռուպցիոն կոմիտեի քննիչները:

6. Այն դեպքում, երբ սույն հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով նախատեսված հանցանքների վերաբերյալ վարույթները միացվել են մեկ վարույթում, նախաքննությունը կատարում են հակակոռուպցիոն կոմիտեի քննիչները:

7. Սույն հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերում նշված անձանց վերագրվող հանցանքներով միևնույն վարույթով նախաքննությունը կատարում է այն մարմինը, որը նախաձեռնել է տվյալ քրեական վարույթը, բացառությամբ այն դեպքի, երբ վերադաս դատախազը տվյալ վարույթը շարունակելը հանձնարարում է նախաքննության մյուս մարմնին՝ անաչառ նախաքննություն ապահովելու նպատակով:

8. Բացառիկ դեպքերում գլխավոր դատախազն իրավասու է իր որոշմամբ նախաքննության մեկ մարմնի քննիչի կողմից իրականացվող վարույթով նախաքննությունը շարունակելը հանձնարարելու նախաքննության մեկ այլ մարմնի, եթե դա որպես վերջին միջոց անհրաժեշտ է համակողմանի և անաչառ նախաքննության կատարումն ապահովելու համար:

9. Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերին և օրենքին համապատասխան ձևակերպված՝ քրեական վարույթով իրավական օգնություն ցույց տալու մասին միջազգային հարցումները նախաքննության մարմինները կատարում են սույն հոդվածով սահմանված քննչական ենթակայությանը համապատասխան:

(181-րդ հոդվածը փոփ. 25.05.22 ՀՕ-132-Ն, խմբ. 09.06.22 ՀՕ-241-Ն)